

Reykjavík 20. febrúar 2015

Atvinnuveganefnd Alþingis

**Umsögn Slysavarnafélagsins Landsbjargar
um
frumvarp til laga um náttúrupassa
(Þingskjal 699 – 455. mál.)**

Stjórn Slysavarnafélagsins Landsbjargar (SL) tekur ekki afstöðu til þess hvort gjaldtaka í formi náttúrupassa sé rétta leiðin til að ná fram þeim markmiðum sem lýst er í frumvarpinu varðandi uppbyggingu, viðhald og verndum ferðamannastaða. Stjórn SL fagnar hins vegar áformum um að eitt af markmiðum frumvarpsins sé að styðja við málefni er tengjast öryggismálum ferðamanna og að fyrirhugað sé að tryggja þeim málaflokki, og þeim sem honum sinna fjármagn. Að sama skapi fagnar stjórn SL því að sjá hér viðurkenningu á þeirri miklu fjárförf sem sannanlega blasir við varðandi þessa málaflokka þ.e. leit og björgun ferðamanna annarsvegar og slysavörnum ferðamanna hinsvegar. Stjórn SL telur þó áætlaða hlutfallsskiptingu þess fjármagns, 7,5%, of lítinn hluta og er það rökstutt í umfjöllun um 11. gr. frumvarpsins.

Umsögn um einstakar greinar frumvarpsins:

5. grein – Fagráð um öryggismál ferðamanna

Stjórn SL fagnar því að gert sé ráð fyrir fulltrúa félagsins í fagráðinu enda er innan félagsins mikil þekking á öryggismálum ferðamanna, bæði útfrá sjónarmiði slysavarna en ekki síður vegna leitar og björgunar. Stjórn SL fagnar því einnig að úthlutun byggi á tillögum fagráðs eins og hér er lagt fram en þannig má ætla að þverfagleg þekking nýtist til úthlutunar fjármuna vegna málaflokksins.

11. grein – Breytingar á öðrum lögum

Í 3. tl. 11. gr. er lagt til að 7,5% af tekjum sjóðsins skuli varið til málefna er varða öryggi ferðamanna og að helmingur af því renni til frjálsra félagasamtaka sem sinna slysavarna- og björgunarstöfum. Hinum helmingnum er ráðstafað af stjórn sjóðsins sem tekur mið af tillögum fagráðs.

Stjórn SL telur áætlað fjármagn ekki nægjanlegt og það þurfi að minnsta kosti að tvöfalda það eins og staðan er í dag og er þá helst horft í þann mikla fjölda verkefna sem sjálfboðaliðar björgunarsveitanna sinna gagnvart ferðamönnum innlendum sem erlendum.

Árið 2014 komu um 2500 atvik upp í starfi björgunarsveita Slysavarnafélagsins Landsbjargar þar sem ferðamenn áttu í hlut. Af þessum atvikum voru rétt tæplega 1.000 atvik sem flokkast sem útköll á forgangi F1, F2 og F3 þ.e. þar sem þarf að bregðast við strax. Í þessum 2500 atvikum komu nær 7000 ferðamenn við sögu.

Að meðaltali liðsinna því björgunarsveitir Slysavarnafélagsins Landsbjargar um sjö atvikum á dag allan ársins hring eða um 18 ferðamönnum á dag.

Efitt er að meta raunkostnað við hvert atvik sem björgunarsveitirnar sinna. Að mörgu sem þarf að hyggja við slíka útreikninga og í raun óljóst hvar á að byrja. Yfirleitt er t.d. ótalin sú mikla þjálfun og vinna sem lagt hefur verið í fyrirfram svo aðstoð og björgun fái farsælan endi.

Þau 2500 atvik sem hér hafa verið nefnd eru misjöfn í eðli sínu, allt frá því að aðstoða/sækja ferðamenn um nokkurra kílómetra vegalengd og upp í erfið og krefjandi verkefni á sviði leitar og björgunar.

Ef raunkostnaður björgunarsveita væri reiknaður er ljóst að ekki þarf stóra aðgerð til að kostnaður fari að hlaupa á milljónum og kostnað við minni/einföldustu verkefni má auðveldlega reikna á verðbilinu 180-200 þúsund krónur.

Ef hvert atvik yrði metið á tvö hundruð þúsund krónur má skjótt sjá að kostnaður við þessi atvik er um hálfur milljarður króna. Það áætlaða fjármagn sem mundi skila sér með þessu frumvarpi er því ekki nema 5 – 10% af þeirri upphæð. Það sem upp á vantaði yrði þá, eftir sem áður, kostað með frjálsum framlögum almennings og vinnuveitenda björgunarsveitarfólks. Þrátt fyrir góðar hugsjónir og velvilja alls staðar er augljóst að slíkt gengur ekki upp til lengdar og er í raun komið að þanmörkum nú þegar.

Hér hefur eingöngu verið minnst á það starf sem félagið sinnir er tengist leit og björgun. Ekki má gleyma þeim hluta öryggismála ferðamanna sem flokkast undir slysavarnir en með auknum fjármunum til forvarna má fækka verkefnum björgunarsveita verulega. Síðustu 10 ár eða allt frá því verkefnið Hálandisvakt björgunarsveita hófst hefur Slysavarnafélagið Landsbjörg sinnt slysavörnum ferðamanna á markvissan hátt, bæði með viðveru á hálendinu á sumrin sem og með Safetravel verkefninu sem rekið er í samvinnu og með stuðningi margra aðila. Þar hefur sýnt sig að með sameiginlegu átaki margra má ná árangri.

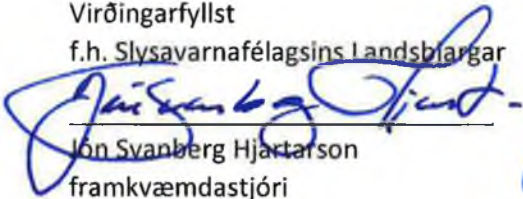
Til marks um mikilvægi verkefna á sviði slysavarna ferðamanna má benda á að nærri 130 þúsund erlendir ferðamenn heimsóttu vef Safetravel árið 2014 og fer heimsóknum stöðugt fjölgandi. Skjáupplýsingakerfi ferðamanna er nú komið á um 20 vinsæla ferðamannastaði hringinn um landið en með markvissri upplýsingagjöf má forða slysum en ekki síður tryggja ánægjulega upplifun af ferðalögum hér á landi. Fjöldi annarra verkefna má telja upp þar sem Slysavarnafélagið Landsbjörg, fyrirtæki, hið opinbera og einkageirinn koma saman undir hatti Safetravel. Það þarf fjármagn í slysavarnir ferðamanna, umtalsvert meira en sett er í málaflokkinn í dag en það fjármagn skilar sér tilbaka eins og aðrar forvarnir og það margfalt.

Fjölgun ferðamanna fylgir ábyrgð. Um 1,1 milljón ferðamanna kom hingað til lands árið 2014 og verði aukning á ári um 20% verða hér 1,5 milljón ferðamanna á næsta ári, árið 2016. Slysavarnafélagið Landsbjörg mun nú sem hingað til taka þátt í að axla þessa ábyrgð en ásættanlegt fjármagn verður að koma strax til svo hægt sé að standa vel að fjölgun verkefna er tengjast slysavörnum ferðamanna sem og leit og björgun.

Undirritaður og e.a. starfsmaður eða stjórnarmenn félagsins eru tilbúnir að koma á fund atvinnuveganefndar Alþingis til þess að gera frekari grein fyrir ofangreindum sjónarmiðum.

Virðingarfyllt

f.h. Slysavarnafélagsins Landsbjargar

Jón Svanberg Hjartarson
framkvæmdastjóri

